

Nittedal Senterparti

**Program
2019 - 2023**

Innhold

Kort om partiet og programmet.....	2
Våre prioriteringer for kommende periode	3
Stolt Nittedalsidentitet og den grønne bygda	5
Areal og tettstedsutvikling	5
Mat i Nittedal.....	7
Levende lokaldemokrati og gode prosesser.....	8
Rent miljø og god folkehelse.....	9
Klimautfordringer.....	9
Kollektivtilbud	10
Miljøvennlige bygg.....	11
Frivillighet og fritid.....	11
Vi bryr oss!.....	11
Gode tjenester.....	12
En god oppvekst varer hele livet!	12
Barnehage	12
Skole	13
SFO.....	13
Lærlingeplasser.....	13
Helse og velferd for alle	14
Helsestasjon	14
Voksne med behov	14
Eldreomsorg og seniorpolitikk.....	14
Aktivitetshus for seniorer	15
Ny i Norge - Inkluderende mangfold.....	15
Politi- og lensmannsetaten.....	16
Brann- og redningsvesenet.....	16
Legevakt og ambulanse.....	16
Vold i nære relasjoner	16
Sunn økonomi	17

Kort om partiet og programmet

Nittedal Senterparti erfarer at kommunes åtte strategiske styringsmål bidrar til en helhetlig og god samfunnsutvikling. Vi har derfor valgt å bygge opp mye av programmet vårt i tråd med disse målene, som er: Stolt Nittedalsidentitet, rent miljø, god folkehelse, levende lokaldemokrati, kompetente og motiverte medarbeidere, gode prosesser, gode tjenester og sunn økonomi.

Senterpartiets grunnsyn hviler på tre hoved- verdier: ansvar, fellesskap og forvaltning. Dette er verdier som tar individ, samfunn, natur og miljø på alvor, og som vil være styrende for våre politiske beslutninger.

Ansvar

Et velfungerende lokalsamfunn kjennetegnes ved at innbyggerne både har og tar ansvar for hverandre og fellesskapet. Vi må alle bidra til en bærekraftig utvikling. Det vil danne grunnlag for stabilitet og trygghet. Vi tror at de som bor i Nittedal ønsker et liv med nærhet til naturen og med kvaliteter som kjennetegner mindre steder.

Fellesskap

Senterpartiet ser på samfunnet som et fellesskap der alle er deltakere. Ved å koordinere kreftene våre, skaper vi felles verdier som er større enn et enkeltindivid kan klare alene. Dugnad er et eksempel på handlinger for fellesskapet. I dugnaden viser vi viljen og evnen til å ta ansvar, til å skape noe sammen - for hverandre og for andre.

Forvaltning

Det er vår plikt å levere samfunnet, naturen og kulturlandskapet videre – helst i enda bedre stand enn da vi overtok. Forvalterideen er en arv fra det gamle bondesamfunnet - en arv som Senterpartiet er stolt av å føre videre. Det å ha bygda og landet til låns følger den samme grunnleggende tanken som ligger i begrepet *bærekraftig utvikling*.

Senterpartiet - et parti i sentrum

Senterpartiet ønsker at det enkelte mennesket må få utvikle og utfolde seg, men økonomien i samfunnet må tuftes på et verdigrunnlag. Økonomien må preges av at vi tar ansvar, tar hensyn til fellesskapet og forvalter verdiene med tanke på framtidige generasjoner.

Våre prioriteringer for kommende periode

VI VIL:

Arealplanlegging og utvikling:

- Ikke bygge ned matjord, men bevare den for framtidens generasjoner
- Følge opp den nasjonale målsetningen om å øke produksjonen av mat, i Nittedal
- Ha en ny gjennomgang av kommunedelplan for «Nittedal Sentrum» og Rotnesområdet, og tenke nye løsninger i den
- Ha utbygging i dalsidene, framfor i dalbunnen
- Skjerpe inn kravet til byggehøyder og la 6 etasjer være maksimal byggehøyde.
- Benytte eksisterende holdeplass og rondell på Rotnes for buss, framfor å bygge ned dyrka mark til etablering av ny terminal i «Nye Nittedal sentrum»
- Gjøre det mulig å handle mer lokalprodusert mat, blant annet gjennom å etablere REKO-ring
- Bidra til at kunnskap om forvaltning av naturressurser og matproduksjon integreres i undervisningen for bygdas elever

Lokaldemokrati og medvirkning:

- Arrangere Bygderådsmøter når viktige lokale saker skal behandles
- Ha innbyggermedvirkning gjennom Åpen tid/kvarter i kommunestyret
- Synliggjøre muligheten alle innbyggere har til å benytte www.minsak.no

Klima og miljø:

- At Nittedal skal bidra til løsninger som bekjemper både lokale og globale miljøutfordringer
- Jobbe for at Nittedal følger opp FNs 17 hovedmål for bærekraftig utvikling
- Sikre hensynet til klimamål og matsikkerhet i arealplanlegging og utbygging
- Legge til rette for et fortsatt miljøvennlig landbruk
- Ha et aktivt skogbruk som balanserer hensynet til binding av karbon i skogen og hensynet til biologisk mangfold og friluftsliv

Frivillighet og gode tjenester:

- Jobbe for å etablere en frivillighetskoordinator i kommunen
- Jobbe for å utvikle tjenester lokalt for innvandrere, herunder introduksjonsprogrammet, utdanning og jobbtrening
- Legge til rette for «Inn på tunet» tilbud i Nittedal, slik at gårdene i større grad benyttes som ressurs både for oppvekst og helse

Oppvekst og utdanning:

- Jobbe for at etablerte barnehager i et område med overkapasitet, kan få mulighet til å flytte sin virksomhet til en del av bygda med underkapasitet på plasser
- Jobbe for å få tilbake assistentene i skolen
- Ha fokus på opplæring i praktiske fag, samt utvikling av kunnskap knyttet til matproduksjon og forvaltning av lokale naturressurser
- At alle elever i grunnskolen skal ha minimum 30 minutter fysisk aktivitet hver dag, i tillegg til ordinær kroppsøving, i skoletiden
- Fortsette satsningen på IKT i skolen
- Legge til rette for å kunne gjøre lekser på SFO, både med og uten leksehjelp
- Ha fokus på relasjonsskapende arbeid i alle SFO'ene i Nittedal
- Legge til rette for kurs og aktiviteter i samarbeid med idrett og andre foreninger
- Ha mål om 1,2 lærlingplass i yrkesfag pr. 1000 innbygger i kommunen

Helse og velferd:

- Prøve ut en ordning for to-årskontroll hos barnet i barnehagen i stedet for på helsestasjon, for den delen av kontrollen som kun krever helsesykepleier og ikke lege
- Universell utforming: Legge vekt på at utforming av bygninger, teknologi, transport, informasjon og fysiske omgivelser er godt tilrettelagt
- Legge til rette for aktivitet og fellesskap for eldre
- Etablere aktivitetshus for seniorer
- Fortsette å være best på mat og måltider på sykehjemmene våre
- Sørge for god og tilgjengelig helsehjelp for alle
- Sikre bedre samhandling mellom tjenester
- Utvikle boliger og bofelleskap vi kan bli gamle i
- Bidra til bedre transportordninger for eldre

Samfunnstrygghet:

- Hente hjem politiet vårt!
- Beholde Nedre Romerike brann- og redningsvesen (NRBR) med egen brannstasjon i Nittedal.
- Avvise alle forslag som kan svekke legevakttjenesten vi har lokalt i Nittedal i dag.
- Legge til rette for at vi fortsatt skal ha stasjon for ambulanse lokalt og sentralt.
- Sørge for at kommunen får en handlingsplan mot vold og seksuelle overgrep i nære relasjoner

Økonomi:

- Sørge for et driftsresultat på 3 prosent eller mer for kommunen
- Arbeide for at kommunen får mer råderett over egen skatteinntekt
- Jobbe for lavere eiendomsskatt og vurdere alternativer til den
- Arbeide for mer forutsigbare plan- og byggesaksgebyrer

Stolt Nittedalsidentitet og den grønne bygda

Det handler om nærhet og tilhørighet, mennesker og mat!

Nittedal Senterparti mener at den grønne bygda danner grunnlaget for Nittedalsidentitet. Det vakre landskapet og de gode mulighetene for friluftsliv er noe de fleste innbyggere setter stor pris på.

Der andre partier vektlegger sentrumsutviklingen med kulturhus, kirke, handel og servicetilbud som det viktigste, vektlegger vi naturen og kulturlandskapet.

Det er viktig med tilgang til marka og Nitelva. Like viktig er det å sørge for fortsatt god forvaltning av jord og skog. Matproduksjon og skogbruk er ikke bare for bonden – det har betydning for hele samfunnet.

Areal og tettstedsutvikling

Helhetlig arealforvaltning

Det er knapphet på arealer for utbygging i Nittedal. Omtrent 3/4 av arealene i kommunen er skog og beskyttet av Markaloven. Resten brukes til matproduksjon eller er allerede bebygget.

Matjorda i Nittedal er blant den beste i hele Norge. Verdifull matjord vil kunne gå tapt for all framtid, dersom vi ikke sørger for klok og langsiktig forvaltning av de arealene vi har til rådighet. Senterpartiet vil ikke bygge på matjord, men bevare den for framtidens generasjoner.

Nittedal kommune må forholde seg til «Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus» (ATP), som kom i 2015. ATP ber om at 80 % av utbyggingen skal skje i Rotnesområdet og at det skal vedtas en langsiktig «Grønn grense» mellom områder prioritert for utbygging og arealer utenfor. Innenfor den grønne grensen skal det skje fortetting og «transformasjon». Senterpartiet vil at «Grønn grense» skal være en permanent grense som sikrer viktige naturressurser. Grensene må settes i samarbeid med grunneiere.

Vi mener at utbyggingen må legges til dalsiden og i forbindelse med allerede etablerte boområder. Dette vil også sikre Nittedal som grønn bygd.

VI VIL:

- **Ikke bygge ned matjord, men bevare den for framtidens generasjoner**
- **Ha utbygging i dalsidene, framfor i dalbunnen**

Kontrollert vekst

Det har gjennom mange år vært lagt opp til en stor befolkningsvekst i vår region. Nittedal Senterparti ønsker en bærekraftig og begrenset vekst. Utbygging og fortetting må derfor skje kontrollert og langsiktig.

Vi vil beholde Nittedal som ei bygd der innbyggerne har fullverdige kommunale tjenestetilbud og god infrastruktur. Nittedal Senterparti vil at det skal være godt å bo i Nittedal kommune, også i framtida. Det er vanskelig å balansere dette dersom befolkningsveksten blir for stor over for kort tid.

Høyder og fortetting

Det er viktig at boligutbyggingen er arealeffektiv samtidig som den ivaretar gode bokvaliteter.

Det skal det ikke være mål om å bygge høyt i seg selv. Kombinasjonen av topografi, nærhet til kollektivknutepunkt og eksiterende boområder må være førende for hvor mange etasjer et bygg kan ha. I vedtatt formingsveileder for Nittedal kommune er maksimal byggehøyde satt til 6-8 etasjer. Vi vil skjerpe inn kravet til byggehøyder og la 6 etasjer være maksimal byggehøyde.

Fortettingen må være moderat og vise hensyn til eksisterende bebyggelse og beboere. Dette er viktig!

Sentrumsutvikling i Nittedal

Nittedal Senterparti vil gå imot all båndlegging og omdisponering av arealer av matjord sør for Svarkruttveien, til utbygging av næring, bolig og jernbane. Vi må i stedet benytte arealer i området som ikke brukes til matproduksjon eller har viktig matproduserende kvaliteter.

Det er oftest områdene helt i sør som omtales som «Nye Nittedal sentrum». Nittedal Senterparti mener dette blir et for snevert fokus, når det gjelder sentrumsutvikling. Siden kommunens egen plan for sentrumsutvikling er eldre enn ATP, mener Nittedal Senterparti at vi må ha en ny gjennomgang av utviklingen i hele Rotnesområdet.

Nittedal Stasjon er et viktig kollektivknutepunkt. Senterpartiet mener det vil være riktig å utnytte arealene nærmest dette knutepunktet til utbyggingsformål før andre arealer tas i bruk. Dette innebærer i første rekke å finne muligheter for fortetting i eksisterende boområder og videreføring av boområder som ikke går ut over dyrket mark.

Rv4

Senterpartiet mener behovet for omlegging av Rv4 i sløyfe for å få på plass et nytt sentrum, må vurderes på nytt. Vi må fortsatt presse på for å få Rv4 i tunell under Rotnes (kalt Vestalternativet). I tillegg må vi ha på plass to løp i Hagantunnelen.

Tettsteder utenom «Nye Nittedal sentrum»/Rotnesområdet

Nittedal Senterparti vil jobbe for at også de andre naturlige sentrene i kommunen, slik som Hagan og Åneby, skal få mulighet til utvikling. Næringsutvikling må bidra til mangfold i tilbud til lokalbefolkningen. Senterpartiet ønsker at kommunen skal være en aktiv premisleverandør for å få til utvikling i søndre Nittedal og Hakadal.

VI VIL:

Ha en ny gjennomgang av kommunedelplan for «Nittedal Sentrum» og Rotnesområdet, og tenke nye løsninger i den.

Mat i Nittedal

I takt med befolkningsøkningen øker også etterspørselen etter mat. Nasjonale målsetninger ber oss redusere omdisponering av arealer til produksjon av mat. Hovedansvaret for dette ligger til kommunene og arealforvaltningen.

Nittedal Senterparti mener at kommunen, med sin sentrale plassering, må være aktive i arbeidet med å legge til rette for lokal, kortreist og god mat. Senterpartiet vil bidra til mer lokalprodusert mat og handel av lokalmat blir mer tilgjengelig for innbyggere.

Forslag til ny landbruksplan for Nittedal legger vekt på å sikre to områder for å ivareta matproduksjon for framtida:

- Rekruttere kompetanse og forståelse for naturgrunnlaget i bygda.
- Bidra til at kunnskap om forvaltning av natur, ressurser og matproduksjon integreres i undervisningen og aktiviteter i skoler og barnehager.

Dette ønsker Nittedal Senterparti å følge opp gjennom mer praktisk undervisning i skolen i godt samarbeid mellom utdanningssektoren og landbruket (se mer under oppvekst og skole).

VI VIL:

- **Følge opp den nasjonale målsetningen om å øke produksjonen av mat, i Nittedal**
- **Gjøre det mulig å handle mer lokalprodusert mat, blant annet gjennom å etablere REKO-ring**
- **Bidra til at kunnskap om forvaltning av naturressurser og matproduksjon integreres i undervisningen for bygdas elever**

Levende lokaldemokrati og gode prosesser

Vi vil ha en klarere innbyggerstemme inn på Rådhuset!

Senterpartiet ser det som en tillitsoppgave å bli valgt til å representere innbyggerne i kommunestyret. Vi vil sørge for innbyggers mulighet til å påvirke politikken. Din stemme skal bli hørt gjennom en hel kommunestyreperiode.

I løpet av de 4 årene som en kommunestyreperiode varer vil mye være i endring. En lokalpolitiker må evne å forholde seg til disse endringene på en balansert og ansvarsbevisst måte. Senterpartiets verdier vil danne grunnlaget for våre politiske avgjørelser. Like viktig er å lytte til innbyggere og bidra til gode prosesser og dialog.

Senterpartiet vil ha et lokaldemokrati der dialogen mellom folkevalgte og innbyggerne er åpen og god, og hvor kommunens administrasjon hele tiden har innbyggerperspektivet som rettesnor i alle saker det jobbes med.

VI VIL:

Arrangere Bygderåd

Bygderåd er en møteplass i regi av Senterpartiet, og gjerne i samarbeid med flere. Her kan alle innbyggere møtes for politisk dialog. På den måten vil alle innbyggere ha en reell mulighet til å drøfte og påvirke aktuelle politiske spørsmål. Innbyggere kan her bidra til at Kommunestyret får et bredt beslutningsgrunnlag, til det beste for hele lokalsamfunnet.

Ha innbyggermedvirkning gjennom Åpen tid/kvarter i kommunestyret

Det er viktig at alle innbyggere i Nittedal blir tatt på alvor og gis muligheten til å bli hørt i saker som opptar dem. Vi vil sikre at det settes av 15 minutter i oppstarten av alle kommunestyremøter til innbygger spørsmål. Her vil du som innbygger få tid på talerstolen i kommunestyret. Du kan, som et alternativ, la en politiker fremme ditt spørsmål til ordfører i møtet.

Spørsmålene fremmes slik:

- Må være levert ordfører minimum tre virkedager før et kommunestyremøte (det skal sikre gode og gjennomtenkte tilbakemeldinger/vurderinger)
- Ikke ta mer enn to minutter å lese opp
- Spørsmålet skal være tydelig uten politisk argumentasjon
- Taushetsplikt og personvern skal sikres
- Skal for øvrig følge politisk reglement for Nittedal

Synliggjøre muligheten alle innbyggere har til å benytte www.minsak.no

Her har du som innbygger muligheten til å sette en sak på den politiske dagsorden gjennom å samle nok underskrifter. Du har imidlertid ikke krav på noe bestemt utfall av saken. Du kan fremme saker som gjelder både lovpålagte og frivillige oppgaver, men ikke saker som allerede er behandlet av kommunestyret i perioden. En sak med samme innhold som en tidligere innbyggersaker i samme periode kan heller ikke fremmes på nytt via *minsak.no*. Mer om dette kan leses på nettsiden vist over.

Rent miljø og god folkehelse

Alt henger sammen med alt

Miljøet har innvirkning på helsa vår. Det er svært viktig at kommunen tar ansvar for ulike faktorer som direkte eller indirekte påvirker dette. I Folkehelseloven omtales ikke bare behovet for at mennesker er fysisk aktive og får frisk luft. Loven omtaler også behovet for å ta vare på miljøet som en forutsetning for god folkehelse.

Klimautfordringer

Klimaendringene er en alvorlig trussel og kjenner ingen landegrenser. FN ber oss handle umiddelbart og har vedtatt 17 hovedmål for bærekraftig utvikling. Disse har Norge forpliktet seg til. Vi vil jobbe for at Nittedal sikrer løsninger som bekjemper både lokale og globale miljøutfordringer.

Et av FNs bærekraftsmål er å utrydde sult, oppnå matsikkerhet og bedre ernæring, og fremme bærekraftig utvikling. Dette er et mål som Nittedal senterparti er spesielt opptatt av.

Reduksjon av biologisk mangfold på kloden er også en trussel. To av FNs bærekraftsmål handler om å ivareta livet på kloden vår. En FN-komité mener at tap av arter, ren luft og drikkevann er en like stor trussel som global oppvarming.

Vi må satse på fornybar og ren energi, men også utvikle teknologi som reduserer energibruken vår og hindrer store naturendringer. Senterpartiet er tydelig på at det må være nasjonal og lokal kontroll med kraftutbygging og kraftlinjer.

VI VIL:

At Nittedal skal bidra til løsninger som bekjemper både lokale og globale miljøutfordringer.

Skogbruk, klima og miljø

Nittedal består av nesten 80% skog. I skogjorda ligger store mengder karbon lagret, og skogen binder årlig 76 000 tonn CO₂. Sammen med skogens betydning for å binde CO₂, må trevirke som fornybart råstoff vektlegges når vi skal finne nye måter å utvinne ren energi.

Strategisk plan for skogbruket i Oslo og Akershus (2016 – 2019), har følgende hovedmål: «Et bærekraftig og effektivt skogbruk i regionen skal gi grunnlag for å øke bruken av tre og gi viktige bidrag til løsning av klimautfordringene.» Dette vil Senterpartiet sikre at Nittedal kommune følger opp.

Senterpartiet støtter også tiltaket i planen som sier at «stadig effektivisering gjør tømmerbilene tyngre og lengre, og et robust veinett er grunnleggende for å ivareta skogressursene.»

Vi vil:

Ha et aktivt skogbruk som balanserer hensynet til binding av karbon i skogen og hensynet til biologisk mangfold og friluftsliv

Skogbruk, natur og friluftsliv

Noe av det fineste med å bo i Nittedal er den korte veien ut i skogen vår og muligheten for friluftslivsaktiviteter.

Både den regionale skogbruksplanen og forslaget til ny landbruksplan vektlegger god samhandling mellom interessene for skogbruk og friluftsliv, samt ivaretagelse av naturmangfoldet. Dette er viktig for Senterpartiet.

Skogbruk som næring har lange tradisjoner i Nittedal og har fortsatt stor økonomisk betydning for eier. Næringen er regulert gjennom lover og kvalitetsstandarder.

Senterpartiet mener i utgangspunktet at vi ikke kan «frede oss fram» til en bærekraftig utvikling. Ved vern av skog bør hovedregel være frivillighet fra grunneier.

Med så mange ulike interesser knyttet til skogbruk og friluftsliv, er det viktig med dialog for informasjon og meningsutveksling. Vi har tro på at mange turgåere kan ha glede av innsikt i hvordan skogbruk som næring drives. Og skogeieren bør få høre hvordan andre opplever skognaturen. Senterpartiet vil arbeide for å skape møteplasser for slik dialog og sikre at kommunen er en brobygger mellom de ulike interessene.

Jordbruk, natur og miljø

Omtrent 10 % av kommunes arealer er jordbruk. Jordbruket er viktig for produksjon av mat og for bygdas kulturlandskap og kulturminner. Senterpartiet er opptatt av å ta vare på dyrka jord. Her lagres mye CO₂. Karbonet som lagres her er viktig både for produksjonsevnen til jorda og for å binde CO₂ fra lufta.

Senterpartiet vil støtte en opprettelse av et fond for mer grøfting av mineraljord som er foreslått i forslaget til kommunedelplan for klima og energi (Nittedal kommune, 2018-2030).

For matproduksjon, kulturlandskapet og utnyttelse av beiteressursene mener Senterpartiet at det er viktig å legge til rette for husdyrhold i bygda.

Kollektivtilbud

Gode kollektivløsninger er god miljøpolitikk. Senterpartiet vil i denne perioden legge vekt på å utvikle en bedre lokalbusstransport. Spesielt gjelder det Hakadal, som i dag ikke har lokalbuss. En lokalbuss i dette området vil blant annet bidra til at flere kan reise med tog til og fra Oslo, og eldre i egen bolig eller tilknyttet Døhli alders- og sykehjem vil kunne få en enklere hverdag.

Det er per i dag ett kollektivknutepunkt i Rotnesområdet og dette ligger på Nittedal stasjon. En sentrumsutvikling i Nittedal må spille på lag med utviklingen av togtilbudet ved dette knutepunktet. Vi må derfor jobbe for et enda bedre lokalbusstilbud til og fra Nittedal stasjon.

Senterpartiet mener det foreløpig ikke er behov for en stor utbygging av bussterminal i tilknytning til «nye Nittedal Sentrum».

Løsningen med eksisterende holdeplasser og rondell for buss på Rotnes ivaretar dagens behov, og vil redusere presset på bruk av dyrket mark.

VI VIL:

Benytte eksisterende holdeplass og rondell på Rotnes for buss, framfor å bygge ned dyrka mark til etablering av ny terminal i «Nye Nittedal sentrum».

Miljøvennlige bygg

Vi vil jobbe for at Nittedal skal bli en foregangskommune innen fremtidsrettet byggeskikk, der miljøverdier blir en naturlig rettesnor. Bruken av miljøkravene fra BREEM-standarder for nye kommunale bygg skal fortsette.

Nittedal Senterparti vil legge vekt på at fremtidens boliger skal bygges ved hjelp av moderne treeteknologi. Dette vil gi klimagevinst, og gi bygda vår et vakkert særpreg. Dette må sikres videre som krav i formingsveiledere for utbygging i Nittedal.

VI VIL:

Sikre hensynet til klimamål og matsikkerhet i arealplanlegging og utbygging

Frivillighet og fritid

I Nittedal har vi et rikt og variert organisasjonsliv. Foreningene skaper engasjement og trivsel. De gir folk et tilbud og grunnlag for en meningsfull fritid. I Nittedal, som i landet ellers, er de frivillige lagene av uvurderlig betydning.

Nittedal Senterparti vil gi de frivillige organisasjonene gode betingelser gjennom å legge til rette for godt samarbeid og sikre gode idrettsarenaer, øvingslokaler, møterom og nødvendig utstyr.

Senterpartiet ser det som en viktig kommunal oppgave å spille på lag med frivilligheten for å kunne løse nødvendige samfunnsoppgaver framover. Det handler om å gi pårørende og frivillige mulighet til å bidra uten at de blir utslitt, og ansatte må få bruke sin kompetanse på rett plass til rett tid. Dersom vi i større grad forener disse kreftene, tror Nittedal Senterparti at vi får et lokalsamfunn der vi opplever økt følelse av fellesskap og ansvar.

For å bedre forene frivillige krefter med kommunale tjenester, må vi tenke nytt og sikre systematisk og helhetlig oppfølging. Vi har tro på at dersom kommunen investerer i én ansatt på fulltid, som igjen kan hente ut frivillige ressurser i å koordinere f.eks. 15 innbyggere i frivillig arbeid, så vil det ha både en menneskelig og økonomisk gevinst for hele samfunnet.

VI VIL:

Jobbe for å etablere en frivillighetskoordinator i kommunen.

Aktiv fritid for barn og unge

Takket være alle entusiastiske foreldre, lag og foreninger i Nittedal er det et bredt og godt tilbud til barn og unge innenfor kultur, idrett, ungdomsklubber og andre aktiviteter.

Nittedal Senterparti vil prioritere å gi tilbudene de beste forutsetninger for å kunne fortsette å berike og engasjere barn og unge. Vi vil opprettholde gratis halleie for barne- og ungdomsidretten, og vi vil legge til rette for at Kulturverket Flammen fortsetter å være en viktig og utviklende arena for barn og unge.

Vi bryr oss!

I Nittedal jobber vi etter modell for samordning av rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak (SLT) og har kalt det «Vi bryr oss»-arbeidet. Arbeidet skal sikre helhetlig bruk og samordning av ressursene i en kommune, slik at barn, unge og deres familier opplever en trygg kommune fri for rus, vold og annen kriminalitet.

Nittedal Senterparti vil at «Vi bryr oss» skal være en sentral del av folkehelsearbeidet og det forebyggende arbeidet for barn og unge. Senterpartiet mener at gode og synlige utekontakter er én av flere virkemidler i å sikre barn og unge en trygg oppvekst. Et annet virkemiddel er å legge til rette for god fysisk utforming av lokalmiljø, der kriminalitetsforebyggende hensyn tas med.

Kommunens SLT-koordinator MÅ ha tilstrekkelig kapasitet til å jobbe systematisk og helhetlig for å ivareta både langsiktig forebygging og akutt innsats.

Gode tjenester

Leve hele livet – livsmestring for alle!

Alle innbyggere i Nittedal, fra før de er født og til de møter sine siste dager, skal oppleve omsorg og gode tjenester for helse, utdanning og fellesskap.

Et lokalsamfunn skal evne å ta vare på alle mennesker. I Nittedal skal det være godt å bo når man også har behov for bistand og oppfølging; enten økonomisk, sosialt, funksjonelt eller medisinsk.

Vi ønsker at kommunale tjenester og innbyggere deler mer på oppgaven med å ta vare på hverandre framover. Her må vi evne å tenke langsiktig og nytt. Ressurser hos innbyggere skal utløses gjennom engasjement og ønske om å hjelpe til der det trengs, ikke plikt eller pålegg.

Selv om Nittedal vokser skal vi som bor her oppleve nærhet til hverandre som mennesker og til tjenester vi har behov for.

Vi vil legge til rette for at «Inn på tunet» tilbudet i Nittedal øker, slik at gårder i større grad kan benyttes som ressurs for både gode oppvekst- og omsorgstjenester.

En god oppvekst varer hele livet!

Barnehage

Barnehagene i Nittedal skal være et godt sted å være for barn og et godt sted å jobbe som voksen. Nittedal Senterparti vil at god kvalitet i alle bygdas barnehager skal komme til syne gjennom barn som er trygge i relasjon til andre barn og voksne, og der arbeid med livsmestring vektlegges.

Vi har god barnehagedekning i Nittedal. Prognosene viser at det vil holde seg slik i flere år, men med en stor skjevhet i hvor barnehager er plassert i forhold til der barn bor. Det betyr at man ikke er sikret en plass i nærmiljøet sitt.

Senterpartiet er opptatt av at det skal være et fornuftig forhold mellom tilbud og etterspørsel av plasser, og at man i størst mulig grad får barnehageplass i nærmiljøet. Senterpartiet vil jobbe for en løsning der etablerte barnehager i en del av Nittedal med overkapasitet på plasser kan få mulighet til å flytte sin virksomhet til en del av bygda med underkapasitet på plasser. På sikt vil Nittedal Senterparti at kommunen bygger og drifter flere *kommunale* barnehager, da det vil gi en mer forutsigbar driftsøkonomi.

VI VIL:

Jobbe for at etablerte barnehager i et område med overkapasitet, kan få mulighet til å flytte sin virksomhet til en del av bygda med underkapasitet på plasser.

Skole

Gode læringsmiljø hvor elevene opplever livsmestring, får tilpasset opplæring og mulighet til utvikling - er en forutsetning for å lykkes som menneske.

Senterpartiet mener at ny lærernorm har presset assistenter og andre ufaglærte ut av skolen. Vi vet at assistenten er viktig i skolen. Vi har full forståelse for at lærere nå reagerer på at det har blitt færre voksne enn det var, selv om det har blitt flere kvalifiserte lærere. Nittedal Sp vil derfor jobbe for å få tilbake assistenten i klasserommet og i skolemiljøet.

Nittedal Senterparti ønsker å styrke opplæringen i praktiske fag, som kunst og håndverk, mat og helse. Vi vil jobbe for at skolen blir en arena for utvikling av kunnskap og kompetanse knyttet til matproduksjon og forvaltning av lokale naturressurser. Her vil blant annet mindre grupper gi lærerne mulighet til en tettere oppfølging, noe som gir en bedre faglig opplæring på sikt.

Fysiske aktivitet er viktig for barns utvikling og læring. Vi ønsker å innføre en prøveordning hvor alle klasser på mellomtrinn og ungdomstrinn får minimum 30 min fysisk aktivitet *hver* dag i skoletiden.

Vi vil videreføre satsingen med IKT i skolen. Alle elever skal få tilstrekkelig tilgang på e-læringsverktøy, og vi må kvalitetssikre opplæring og bruken av disse verktøyene.

VI VIL:

- **Jobbe for å få tilbake assistentene i skolen**
- **Fokus på opplæring i praktiske fag, samt utvikling av kunnskap knyttet til matproduksjon og forvaltning av lokale naturressurser**
- **At alle elever i grunnskolen skal ha minimum 30 minutter fysisk aktivitet hver dag i skoletiden**
- **Fortsette satsningen på IKT i skolen.**

SFO

En stor del av barnas lærende og sosiale liv skjer på SFO. Her skal elevene oppleve en engasjerende og virkelighetsnær hverdag fylt med lek og omsorg.

Mange foreldre ønsker seg leksehjelp i SFO. Dette ønsker vi å legge til rette for. I SFO bør det i større grad også legges til rette for aktiviteter og kurs i samarbeid med lokale idrettslag og foreninger.

VI VIL:

- **At det legges til rette for å kunne gjøre lekser på SFO, både med og uten leksehjelp.**
- **Ha fokus på relasjonsskapende arbeid i alle SFO'ene i Nittedal.**
- **Legge til rette for kurs og aktiviteter i samarbeid med idrett og andre foreninger.**

Lærlingeplasser

I Nittedal er vi heldige som har Bjertnes videregående skole. Det er mange yrkesfag på Bjertnes, og disse fagene trenger lærlingeplasser. Nittedal Senterparti vil jobbe for at Nittedal kommune skal være en foregangskommune, og at vi sammen med næringslivet skal tilby enda flere lærlingeplasser enn det gjøres i dag.

VI VIL:

Ha mål om 1,2 lærlingplass i yrkesfag pr. 1000 innbygger i kommunen

Helse og velferd for alle

Helsestasjon

Helsestasjonen skal på et så tidlig tidspunkt som mulig avdekke om et barn har en normal utvikling eller om det kan være behov for ekstra oppfølging. I første omgang vil en god jordmørtjeneste i svangerskapet være sentralt for dette.

På to-årskontrollen skal barnet blant annet vurderes på samlek med andre barn, språkferdigheter og motoriske ferdigheter. Dette gjøres på helsestasjonen. Mange kommuner i Norge har nå i stedet begynt å sende helsesykepleier ut i barnehagen til barnet, i stedet for at barnet tas ut av barnehagen for å reise til helsestasjonen. Dette tror Senterpartiet er klokt!

Summen av helsestasjonens og barnehagens faglige kompetanse i forståelse av barnet, kan bidra til å danne grunnlag for en bedre vurdering, i møte med barn og foreldre, der tidlig innsats er nødvendig.

VI VIL:

Prøve ut en ordning for to-årskontroll hos barnet i barnehagen i stedet for på helsestasjon, for den delen av kontrollen som kun krever helsesykepleier og ikke lege.

Voksne med behov

Alle voksne i Nittedal, uansett alder, skal motta gode helse- og omsorgstjenester og de skal gis mulighet til å bidra med sine ressurser. Sykdom eller funksjonsnedsettelse kan gjøre det vanskelig å mestre egen hverdag. Tilrettelagte tjenester, god fysisk utforming av lokalmiljø, samt hjelp fra frivillige og støtte til pårørende, er sentralt.

Når helsetilstanden og livssituasjonen krever det skal alle innbyggere oppleve å raskt kunne få sykehjemsplass eller tilpasset heldøgns bemannede omsorgsbolig.

VI VIL:

Universell utforming: Legge vekt på at utforming av bygninger, teknologi, transport, informasjon og fysiske omgivelser er godt tilrettelagt. Herunder:

- **Gode turmuligheter i nærmiljøet**
- **God belysning**
- **Godt med benker eller sittemuligheter ute**
- **Gode digitale løsninger**

Eldreomsorg og seniorpolitikk

Eldre i Nittedal skal ha en trygg og verdig alderdom. Eldre skal ha mulighet til å mestre eget liv der de bor, hele livet. Tidlig innsats for eldre hindrer og forsinker sykdomsutviklingen hos den enkelte og bidrar til økt livskvalitet.

Befolkningsframskrivningene viser at det vil bli en større gruppe av eldre. I denne gruppen vil det både være mennesker med behov for bistand, men også mennesker med kapasitet og ressurser til å bistå.

Vi ønsker et godt organisert lavterskeltilbud for eldre som samarbeider og medvirker på tvers av tjenesteområder. For å få til dette må vi tenke nytt og annerledes enn tradisjonell eldreomsorg. Vi skal også evne å ha tilstrekkelig med sykehjemsplasser.

VI VIL:

- **Legge til rette for aktivitet og fellesskap for eldre**
- **Fortsette å være best på mat og måltider på sykehjemmene våre**
- **Sørge for god og tilgjengelig helsehjelp for alle**
- **Sikre sammenheng i tjenester for alle**
- **Utvikle boliger og bofelleskap vi kan bli gamle i**
- **Bidra til bedre transportordninger for eldre**

Aktivitetshus for seniorer

Gode sosiale fellesskap og muligheter for variert aktivitet, vil gjøre livet bedre og mer meningsfullt for eldre. Det virker også forebyggende på fysiske og psykiske helseplager.

Gjennom å etablere aktivitetshus for seniorer, med bredt og variert aktivitets- og tjenestetilbud i samarbeid med de frivillige kreftene i bygda, kan vi gi eldre et godt og mer meningsfullt liv. Eldre, frivillige, næringslivet og andre samfunnsaktører inviteres med til å komme med innspill på mulighetene i et slikt hus.

VI VIL:

Øyeblikkelig etter valget, initiere et arbeid som skal utrede muligheter for lokalisering og etablering av et aktivitetshus for eldre, sentralt i Nittedal.

Ny i Norge - Inkluderende mangfold

Nittedal kommune skal fortsette å ta sin del av ansvaret med å tilby flyktninger og asylsøkere muligheten til et verdig liv her. Vi må vise omsorg og medmenneskelighet til de som har mistet alt i krig og konflikt, eller som på andre måter opplever trusler og utrygghet i sitt opprinnelsesland.

Et inkluderende mangfold mener vi beriker bygda vår og oss som bor her ved at det tilfører nye impulser, kulturelt og menneskelig. Nittedal Senterparti er opptatt av at det å bosette mennesker fra andre land stiller krav både til dem som flytter hit og til oss som bor her.

Vi mener det er viktig at opplæring i norsk, sosial deltakelse og yrkestrening skal ivaretas best mulig her i Nittedal. Økt forståelse og kjennskap til hverandre vil bidra til en bedre inkludering i lokalsamfunnet.

VI VIL:

Jobbe for å utvikle tjenester lokalt for innvandrere, herunder introduksjonsprogrammet, utdanning og jobbtrening.

Politi- og lensmannsetaten

Vi vil hente hjem politiet vårt!

Nittedal Senterparti vil ha et lokalt politi her i bygda med god kompetanse om vårt lokalsamfunn og som kan jobbe forebyggende i tett samarbeid med andre tjenester.

Lokal tilstedeværelse setter politiet i stand til å forebygge og oppdage kriminalitet på et tidlig tidspunkt. Vi mener at alle i Nittedal skal kunne føle at deres trygghet blir godt ivaretatt av et tilstedeværende og synlig politi. Senterpartiet vil arbeide for å få tilbake vårt lokale lensmannskontor med både sivile og uniformerte oppgaver. Vi vil ha et reelt nærpolti som også tilbyr tjenester som utstedelse av pass, ulike løyver og tillatelser, samt hittegods.

Bemanningen må økes i tråd med målet om to tjenestemenn per 1000 innbyggere innen 2020. Effektivisering av Politi- og lensmannsetaten må ikke gå på bekostning av kvalitet og tilstedeværelse.

VI VIL:

Hente hjem politiet vårt!

Brann- og redningsvesenet

Brannvesenet blir i Nittedal!

Nittedal Senterparti vil arbeide for å sikre alle deler av kommunen har god beredskap. Lokalkunnskap og raskt tilgjengelige ressurser er avgjørende når det skjer alvorlige hendelser. Ofte er brannvesenet den etaten som raskest er ute i felt ved akutte hendelser. Det er avgjørende at vårt lokale brannvesen fortsatt vil være i stand til å fylle denne krevende rollen. Brannvesenet skal fortsatt være et kommunalt ansvar.

VI VIL:

Beholde Nedre Romerike brann- og redningsvesen (NRBR) med egen brannstasjon i Nittedal.

Legevakt og ambulanse

Sentralt plassert i Nittedal!

Alle i Nittedal skal være sikret rask og faglig god akuttmedisinsk hjelp. Nittedal skal fortsette å ha en lokal legevakt og ambulansetjeneste, sentralt plassert. Legevakta skal være en del av et helhetlig tilbud og ivareta lokale behov.

VI VIL:

- **Avvise alle forslag som kan svekke den legevakttjenesten vi har lokalt i Nittedal i dag.**
- **Legge til rette for at vi fortsatt skal ha stasjon for ambulanse lokalt og sentralt.**

Vold i nære relasjoner

Det er en grunnleggende menneskerett å leve et liv uten vold eller frykt for vold. Å oppdage, avverge og forebygge vold og overgrep er et samfunnsansvar. Vold og seksuelle overgrep rammer spesielt mennesker med funksjonsnedsettelse, eldre, barn, flerkulturelle og mennesker med en annen seksuell orientering, og skjer ofte i nære relasjoner.

VI VIL:

Sørge for at kommunen får en handlingsplan mot vold og seksuelle overgrep i nære relasjoner, og at hjelp og kunnskap om dette kommer ut til ansatte og innbyggere.

Sunn økonomi

Sammen med rådmannen er det politikerne som har ansvaret for kommunens økonomi, både hva gjelder drift og investeringer. Senterpartiet er opptatt av langsiktig og helhetlig økonomistyring som sikrer god kvalitet i samfunnsutviklingen og i alle våre tjenester.

Netto driftsresultat må ikke ligge under 3 %. Det er en viktig forutsetning for å mestre uforutsette utgifter og ha nok egenfinansiering (egenkapital) til nye investeringer. Nittedal Senterparti vil sikre at vi fortsetter regelen med å ha minimum 25 % egenfinansiering i alle låneopptak for investeringer.

Senterpartiet mener at kommunene bør få beholde en større del av skatteinntektene sine.

Nittedal Senterparti vil at Nittedal kommune skal være en framoverlent, digitalisert og endringsvillig kommune for å sikre sunn økonomi og god samfunnsøkonomi.

Eiendomsskatt

Senterpartiet er i utgangspunktet negativ til eiendomsskatt, men erkjenner at dagens skattesystem (som nåværende flertall på Stortinget har lagt opp til), gjør det nødvendig å fortsette med ordningen. Senterpartiet mener det er realistisk at eiendomsskatten gir oss bedre mulighet til å ivareta grunnleggende og selvsagte velferds- og tjenestetilbud.

Når det er sagt vil vi vurdere alternative inntektskilder, kostnadsreduksjoner og effektiviseringstiltak for om mulig å i første omgang redusere eiendomsskatten, men på sikt fjerne den. Forutsetningen for å gå inn for slike alternativer må være basert på faktiske besparelser, ikke antagelser.

Selvkost på plan- og byggesak

Senterpartiet er fortsatt ikke fornøyd med hvordan kommunen forvalter ordningen når det gjelder selvkost på plan- og byggesak. Vi vil derfor be rådmannen se på dette igjen.

Innbyggere opplever stor variasjon og uforutsigbarhet i kostnaden med å få saksbehandlet sine plan- og byggesaker. Vi vil se på beregningsmodell, dagens drift og organisering av tekniske tjenester/byggesaksavdelingen, faktureringsrutiner, tid- og kostnadsdrivere i saksbehandlingen med mer.

VI VIL:

- **Sørge for et driftsresultat på 3 prosent eller mer**
- **Arbeide for at kommunen får mer råderett over egen skatteinntekt**
- **Jobbe for lavere eiendomsskatt og vurdere alternativer til den**
- **Arbeide for mer forutsigbare plan- og byggesaksgebyrer**